

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő háboruban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónapra " 20

Nagy győzelem előtt.

Az igaz fegyverek készülődése a nagy leszámolásra.

Rövid időn belül az európai nagy háboruban a szövetséges hadaké lesz a harci dicsőség.

Lángban áll Európa. Népeknélk ellen vívják irtó háborújukat. Az igazságért küzdő szövetséges hadak fegyverrel még eddig mindenfelé lényes harci dicsőség koszorúztak. Ilyenekről szólnak értesítést alábbi híreink is:

A trónörökös a harctéren.

Budapest, szept. 11.

Az elmúlt éjjel jelentik a főhadiszállásról, hogy a tegnapi harc folyamán Frigyes kir. herceg a hadsereg főparancsnoka vezérkari főnökevel, Conrad báró gyalogsági tábornokkal, továbbá Károly Ferenc József herceg trónörökös is a csataterén időzött.

A fővárosi lapok haditudósították az elmúlt este riadó híva össze, a mely alkalommal hivatalosan felhatalmazták a hadisajtósztárs tagjait annak közlésére, hogy támadásunk kedvező kilátással folyik.

A haditudósítók jelentése szerint az ifjú trónörökös, aki tegnap átvezet a tűzkereszteségen, jelenlétevel nagyszerű érzéseket öntött támadó csapatainkba.

Lembergél folyik a harc

Bécs, szept. 11.

A Frankfurter Zeitungnak az osztrák-magyar sajtóhadiszálláson levő tudósítója a következőket táviratozza: Az osztrák-magyar hadseregnek ezen offenzív fellépését feltétlenül úgy kell felogni, hogy Lemberg alatt levő csapataink támadó ereje a kemény küzdelem díczára friss maradt és nem törött meg. A széles fronton folyt kilencnapos harcból nyilvánvaló lett, hogy ez a harc defenzív természetű volt, bár osztrák-magyar részről a legnagyobb aktivitással harcoltak, hogy a kitűzött célt biztosan elérjék. A néhány napos szünet alatt nagyon jelentős, az új társat érintő mindennemű előkészületeket tettek az osztrák-magyar főerő centrumának és keleti szárnyának offenzív fellépésére, amelyek most orosz vonalakra

támadtak és így Kelet Galiciában új nagy harc kezdődött.

A Visztula és Bug között levő osztrák-magyar sereg helyzetéről, amely különben csak közvetett összefüggésben van a sereg főrészével, ez idő szerint nincs megjegyezni valóm. Ha a mostani eseményekről nem jönnek oly gyors egymásutánban a hírek, mint azt talán várják, ezt feltétlenül megkivánják a katonai szemponatok, amelyek most legelső helyen állnak. Hasonló okokból nem volna helytén saját stratégiai vagy operatív kombinációkat csinálni.

Harcok északon és délen.

Budapest, szept. 11.

A főhadiszállásról jelentik, hogy Lembergél a csata tovább folyik. Támadásunk lassankint tért hódít. A délkeleti hadiszíntérről ideérkező hírek arra mutatnak, hogy mielőtt mi a Drinán átkelünk, a szerb hadsereg egyes részei a Szerémség egyes részeibe bástörtek, ahol a támadás elhárítása megindult.

Egy gyalogos főhadnagy csodálatos bravurja.

A Száva melléki harcok egy gyönyörű epizódként közlik velünk: A szerbek a Száván hidat vezettek és miután gyalogságunk át vonult, a tűzérés is keresztülszökött a magyar partra.

Csapataink egész nyugodtan bevárták az átkelést, de azután hirtelen erős ágyú-, géplegyver- és puskatűzzel rajtaütöttek a szerb gyalogságon, amely azonnal kibontakozni volt kénytelen. A tűzérés a váratlan támadás folytán nem tudott magának megfelelő helyet biztosítani és hogy kikérülje a Szávába való beleszorítást, megfordult és a leggyorsabb tempóban a hídhoz igyekezett vissza. Menekülés közben három darab

Schneider-féle 75 milliméteres ágyút hagytak hátra. Egy gyalogos főhadnagy ekkor páratlan cselekedetet művelt. Ritka lélekjelenléttel a visszahagyott ágyút 2 tisztjával és néhány bakával megfordította és maga irányította a menekülőkre felé. Hátra támadta

a szerb tűzereket, a jól irányított ágyúlovások a hidat is kettőtörték és a menekülőkre nagy része ágyúkkal, lovakkal a Szávába zuhant. A gyalogos főhadnagy bravurja megakadályozta, hogy a szerb tűzerek a tulajd partról csapatainkra lövessenek.

Részletek északkeleti harcunkból.

Auffenberg diadalainak újabb részletei.

Most, amikor a csata Lemberg körül ismét teljes erővel folyik, mielőtt az új harcokról beszámolhatunk, szükségesnek tartjuk az elmúlt küzdelmek egyik részét, Auffenberg tábornok győzelmét teljesen megvilágítani.

A krasznik nagy győzelem után Auffenberg serege állt a galicai határt és Krasznosztav felé igyekezett. A Zamosc-Komarovi hosszú vonalon vette fel a harcot a Cholm felől Grubieszovig előhatolt oroszokkal.

A három napon át, szeptember 26-tól 28-ig tartóit küzdelemben visszaverte az oroszokat nagy tűzérésű fölényük ellenére. Itt történt például az, hogy az orosz tűzérésű lögyakorlótéren folyt le, a hol az oroszoknak minden lépésnyi tér előre ki volt mérve. Auffenberg a lovas felderítő szolgálat jelentései után elindult Krasznosztav felé. Az oroszok azonban Grubieszov és Krilow felől új támadásra keltek.

Ebben az ujjonnan kifejlődött tűzérésben Auffenberg frontja megtört vonalat alkotott. Nyugatról keletre ment Vielacától Zamoscig, innen délkeletre Komarovon át Grodeckig. Megjegyzendő, hogy ez nem tévesztendő össze azzal a Grodeck-vel, a mely Lembergől nyugatra látható a térképen. Mikor a harcok megkezdődtek és visszavonulásunk a Lemberg előtti vonalon már folyamatban volt, Boroevicnek Buchnavnál, József Ferdinánd főhercegnek pedig Belz-nél álló hadtestei rendelkezést kaptak, hogy nyomuljanak előre. Boroevicnek Grodeckig, a főhercegnek Przoedovig kellett felmennie.

Igy Auffenberg csapatai Z betűt alkottak volna, felső vízszintes vonala Vielaca-Zamosc merőleges vonala Vielaca-Komarov-Grodeck, alsó vízszintes vonala Grodeck-Przoedov lett volna. Miközben azonban Boroevic és a főherceg csapatai folytonos harcokban küzdöttek felfelé, Auffenberg kénytelen volt az orosz tulérlőnek engedni. A Z betű középső vonala megtörtött, a zamosc-grodecki vonal hátréult Lavonjig és Darnavalkig. Boroevic és a

főherceg hadtestei ekkor már elérték rendelkezési helyüket a Z betű felső vonalán is. Vielaca-Zamosc-nál nem találván ellenséget, szemben előre masíroztak. A Z betű egyszerre C betűvé változott, amelyben mintegy zsákutcában fogva volt az Auffenberggel szembenálló orosz sereg és elvágyva a Lemberg ellen operáló orosz seregtől. A főherceg Starojeszelőig tört elő. Az oroszok, akik már a Hucva folyó jóval túl voltak, látva, hogy be vannak kerítve, Krilow irányában menekülni akartak, a Hucva folyó azonban, bár sekély, de parja itt mocsaras. Menekülés közben a tűzérésűk túlnyomó nagy részét kénytelenek voltak hátrahagyni és huszezer foglyot veszíttek.

Nem helyes talán egy modern csatában, a mely nem az a játék többé, a mik a középkori és reneszánszbeli hadmozdulatok voltak, hanem népek milliói áldoznak benne a háboru istenének, nem helyes talán egy ilyen csatában túlságos hódottal lenni stratégiai szellemességek iránt. Ez azonban mégis csodálatos mozdulat volt, amely talán mintaszerűen emlékeztet marad hadtörténelmünkben.

Hogy két hadtestnek négy-öt óras marsutól való előretolása rögtön megváltoztatta egy több száz kilométer fronton folyó küzdelem sorsát és az ellenséget előbbi sikereik feladására kényszerít. Ez bámulatos dolog. A két hadtest elhelyezése olyan szerencsés volt, hogy fel és lemozgatásával mintegy emeltyű volt, egy mérleg finom nyelve, amely ennyi küzdelem sorsát irányítja.

A németek újabb diadalai.

Berlin, szept. 11.

A nagyvezérkar éjjeli közlése szerint a német trónörökös hadseregével Verdun-tól délnyugatra fekvő megerősített ellenséges hadállást elfoglalta.

A hadsereg egyes részei megtámadták a délre eső záróerdőköt. Az erődöt tegnap óta nehéz tűzérésű ágyúzza.

Hindenburg tábornok a keleti hadsereggel megverte az orosz hadsereget még Poroszország területén tartózkodó balszárnyát és ezzel utat nyitott csapatai részére az ellenséges haderő hátába. Az ellenség feladta a harcot és teljes visszavonulásban van.

A keleti hadsereg északkeleti irányban a Nyemen felé húzódni az ellenséget.

Megsebesült porosz herceg.

Berlin, szept. 11.

Josctun porosz herceget egy szarpenl lövés megsebesítette. A golyó jobb felső combján fúródott át, de csontot nem ért. A herceg mint parancsnokot teljesített szolgálatot a csatavonalban. A sebe-sült herceget a legközelebb levő helyorségi kórházba szállították.

A németek már a Szajna partján vannak.

Berlin, szept. 11.

A Vossische Zeitung kapja Rotterdamból a hírt, hogy a német lovasság bevonult a Szajna mellett fekvő Troyesbe.

Nagy harcok Páris alatt.

Kopenhága, szept. 11.

Párisból keletre kétszázötven kilométernyi fronton folyik a harc. Kedden este a legutóbbi hírek azt mondják, hogy a franciák és az angolok, úgy látszik, nem tudják már a megkezdett offenzívát fenntartani.

Berlin, szept. 11.

A Züricher Zeitungnak jelentik Párisból: A külső erődöknél mindennap átközetek vannak váltakozó szerencsével. A hőség átkasztó. Párisból keletre sűrűn közlekednek katonavonatok, angol gyalogos csapatokkal.

Berlin, szept. 11.

A Züricher Zeitung párisi levelezője jelen: A franciák felgyújtották a pompás compigneti erődöt, hogy a német csapatokat onnan kiűzzék.

A román kulturliga felhívása.

Budapest, szept. 11.

A román kulturliga körlevelet intézett vidéki fiókjához, amelyben kéri őket, hassanak oda, hogy az egész román közönség híven kövesse a királyt által megállapított irányt, mert minden elhajlás e jól megfontolt iránytól Romániára nézve végzetessé válhatna.

A nagyszombati érsek hivatalos lapja a „Telegraful Romanul” körli a körlevél tartalmát és hozzáfűzi, hogy elépése a kulturliganak, amely a legnemzetibb irányt képviseli Romániában és az erdélyi románokkal szoros összeköttetésben áll, nagy jelentőséggel bír és cáfolata az az állítólagos ruszozás

áramlatnak, amelyet sokan Romániának tulajdonítanak.

Rettegés a német repülőgépektől.

Berlin, szept. 11.

Rotterdamból táviratozzák: Londoni hírek szerint Anglia keleti partvidékét egész repülőgéplották őrizi, éjjelente fényzórókkal világítják meg az égboltot, magasan fekvő pontokra ágyukat és gép fegyvereket állítottak fel, a part mentén hadihajók cirkálnak, hogy idejekorán visszaverjék a német repülőgépek támadását London ellen.

Zendülés a Fekete-tengeri orosz flottában.

Bécs, szept. 11.

A Pol. Corr. konstantinápolyi jelentése szerint oda olyan hírek érkeztek, hogy a Fekete-tengeri orosz flotta egy részében kitört a forradalom. Három, a forradalomban részes hadihajó nemrég Trapezuntba érkezett, ott nagy mennyiségű élelmiszert vásárolt és ismét elhajózott.

Antwerpen déli vidékét víz alá helyezik.

Kopenhága, szept. 11.

Mint Antwerpenből jelentik, az Antwerpenből délre fekvő vidéket, 70 négyzetmérföldnyi területen víz alá helyezik, hogy a németeket megakadályozzák a bevonulásban. A víz mélysége helyenként több láb mély lesz.

Betörték a szerbek Pancsovánál.

Pancsovai menekültek Makón.

Még csak alig pár napja, hogy a szerbek Mitrovicánál betörték kisereit meg a vereséget szenvedtek, máris egy újabb, még nagyobb kudarcot végződött szerb betörésről számolhatunk be.

A mai reggeli vonattal Makóra érkezett pancsovai menekültektől tudtuk meg az első hírt, akik munkatársunknak a következőket mondták a megtörtént eseményekről:

Tegnap délelőtt — mondotta az egyik makói származású menekült körülbelül egy 11 óra tájban a lakosság parancsot kapott, hogy azonnal csomagolja össze szükséges holmijait s induljon a vasúti állomásra, ahonnan elfogják őket szállítani az ország belsejébe. A lakosság körében ez az intézkedés érthető felhívást keltett, úgy hogy a tűzön hagyták a készülő ebédet s rohantak a vasúti állomásra, ahonnan a vonatok teljesen ingyenesen szállították el őket. Pancsova város polgármestere is elhagyta a várost s Budapestre utazott.

Az újabb érkezett jelentések szerint a város kiürítése azonban tisztán csak a lakosság érdekében történt, nehogy az esetleges szerb betörés a lakosság körében zavart támaszon. A Pancsováról érkezett hírek az egész délvídségen konsternációt okoztak, de veszély nincs. Bővebb tudósítás még nem érkezett.

Német-osztrák-magyar fegyverbarátság.

A „Kölnische Zeitung” írja: Különösen örömmel üdvözölnék a vezérkarnak azt az elhatározását, hogy levette a tiltak leplét arról a tényről, hogy a belgiumi és francia erődök ostromlásánál osztrák és magyar vartüzérség is részt vett. A Rajnán csak néhány héttel ezelőtt örömmel és lelkesedéssel üdvözölnék azokat a csapatokat, amelyekkel Ferenc József küldött a mi támogatásunkra.

Az ő hatalmas ágyú, s melyekre jogos büszkeséggel hivatkoznak a mi féltelmetes mozsaraink mellett, dörögtek Namur előtt és mint hivatalos jelentések hírlát adják, Givet ostromlásánál mozgékonyaságukkal és találóképeségükkel kitűnő hatást értek el. A Wolf ügy-nőség jelentése szerint ezek a 305 centiméteres mozsarak, amelyeket autómobilok szállítanak. Minden üteg két mozsárból áll.

Amint a mi tengerészeink a távoli délen, lent a boszniai határnál vállalva együtt harcolnak a szerbek ellen, éppen úgy egy különösen és jól kiképzett és felszerelt csapat rész measze a hazájától fényes bizonyosságát adja a fegyverbarátságuk és a niebelungi eskü föltámadásának, amely Németországot há szövetséges társával egybeforrásítja. Az osztrák-magyar tüzérségnek mindig kitűnő híre volt: annál inkább örülünk tehát most annak a ténynek, hogy egy részük a mi tüzérség mellett harcol. Isten adja, hogy a hadiszerencse továbbra is velük legyen!

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szeptember 12. Szombat. Róm. kath. Már. n., Guid. Protestáns Már. n., Guid. Görög Orosz aug. 30. Sándor pk. Nap kel 5 óra 32 perokor, nyugszik 6 óra 19 perokor.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürögnyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet 24. 8. C.

— Hősapkát a katonáknak. Miután nem tudjuk, hogy az európai háború meddig tart, mindenre el kell készülni lennünk és különösen gondoskodni kell katonáinknak télire meleg öltözékről. Most vette kezdetét országunkban a katonai hősapka és csukló melegítő készítése. Ez a munkálat már soronyn folyik Makóvárosában. Az iskolákban téli hősapkát, csukló melegítőket kötnek puha és meleg tartó pamutból a növendékek. Markovics Manó, a vármegye főispánja, ki egyúttal az itteni vörös kereszt egyesület elnöke is, most igen megkönnyítette ezeknek a télire való melegítő katonai ruháknak elkészítését. A főispán nagy csomó szürke pamutot rendelt és aki hőspkát vagy csukló melegítőt akar kötni, csak Hervay Istvánné urnőnél kell jelentkezni a vármegyházán, ott könnyen jutnak pamuthoz, sőt a kötést is megtanítják, mert a megyeházán ilyen költőtanfolyam is van.

— Helyes miniszteri rendelet. Napról-napra hívják fel a lapok a közönség figyelmét arra, hogy a hadsereg élelmezése e háborús viszonyok okozta körülményeknél fogva a szokottnál nagyobb gon-

dot követelnek a közönségtől a főzések, zöldség és gyümölcsneműeknek télire és jövő évre való konzerválására vonatkozólag. Ezt fejtegeti a miniszternek a vármegyéhez intézett mai rendelete is, mely különösen a lelkére kéri mindenki, akiknek módjában áll, hogy minél több gyümölcsöt és zöldséget konzerváljon télire, mert nem lehet tudni, hogy meddig tart a háború és így minden élelmiszerre szükség lehet. Ez alkalomból lapunk is megragadja az alkalmat, hogy újlálg figyelmeztesse a közönséget erre a fontos gazdasági gondoskodásra.

— Közygűlés a városnál. Makó város egy régibb keleti rendkezezből kifolyólag július és augusztus hónapban nem tartott közgyűlést. A két havi szünet után folyó hó 14-én hétfőn tartja Makó város képviselő-testülete Galambos Ignác ur. polgármester elnöklésével szeptember havi rendes közgyűlést. Az igen érdekesnek mutatkozó gyűlés programját már közölték az érdekeltekkel.

— A város szegényügyi bizottság ülése. Országszerte éleak mozgalom indult meg a hadbavonultak itthonmaradójaink segélyezése érdekében. Városunkban is összeitták már a segélyre szoruló névsorát és megállapították a fo yósítandó segélyösszeget. A segélyező bizottság gondos és mindenre kiterjedő figyelmét szep-pon igazolja az a körülmény, hogy működésében a felülvizsgálásra mai napon összeült szegénysegügyi bizottság csak elenyészően csekély kifogásolni való talált, a városi hatóság javaslatát összefoglaló munkán. Azt meg igazán helyesen eszelekedte a szegényügyi bizottság, hogy kimondotta, hogy egyeseknél a pénzbeli segély egy része kenyérben adandó ki.

— Jótékonyág. Dr. Dózsa Lajosné, volt megyei kórházi főorvosnak özvegye, ma 50 koronát küldött a Makón levő katonai sebesültek részére.

— Iskolai értesítés. A makói áll főgimnáziumban a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezése szerint a tanulók f. é. szeptember 15-ig akadálytalanul felveendők. Ezen kívül fel van jogosítva az igazgató, hogy a később jelentkezőket, amennyiben késedelmüket megfelelően megokolják, szeptember 30 ig saját hatáskörében felvehesse.

— Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Horváth István 5 éves, Mandics Sándor 36 éves korában.

Dr. Süsz Ferenc szeptember 5-től Megyeház-utca 3 sz. alá, (Fodor-házba) költözik.

Első halottunk a harcterről.

Makóra hozták első halottunkat.

Lapunknak csak a legutóbbi számban örömmel értesítettük városunk közönségét, hogy a mennyi gondviselés eddig megkímélte a távoli harctereken küzdő szretteink életét és csak jelentéktelen besúlésekről kellett beszámolnunk. A magyar haza becsületeinek szent védelme azonban városunktól is áldozatot követelt és fájó szívvel kell jelentenünk, hogy városunk gyermekei közül egy dicső halált halt a magyar haza védelmében.

A makói hadba vonult első halottja Süsz Ferenc makói gazdálkodó, ki a hosszan tartó és ve-

szedelmes Lemberg körüli ütközésekben vett részt, hőselesen harcolva az oroszok ellen. Mivel az ütközésekben egy ellenséges golyó keszen megsebesítette, Strybe vittek ápolni. Később magyar földre szállították és a sebesültek elhelyezése folytán előbb Szegedre, majd Aradra került. Sebe azonban az aradi kórházban fekélyeskedni kezdett és az orvosok kénytelenek voltak kis újját levágni. Ugy látszik azonban, hogy az a műtét már késő volt. Az operáció nem segített, mert — nemsokára sürgöny értesítette Makón nagy aggodalmak között élő fiatal nejét a le-sújtó csapásról, hogy férje tegnap 8 órakor az aradi katonai kórházban jobb létre szenderült.

A szegény nő a tragikus hír vételekor Aradra utazott és kétségbeesetten borult férje kihalt holttestére. Viszontlátta szeretett férjét, óh, de nem úgy, amint reményteljes álmaiban, imáiban képzelte, — erőből duzzadva, győztesen!

Az elhunyt hőst hazaszállították Makóra.

Egyszerű koporsó érkezett ma este 8 órakor az arad csanádi vasúton Makóra. A koporsó takarja el a hősi halált halt Szűcs Ferenc kihalt porhüvelyét.

Makói emberek emelték le a vonatról. Makói emberek könnyel áztatták meg az itteni lakosság vezető utat. Könyvezett mindeki, ki a csöndes esti órákban a szemüvege mentet látta.

Itt fogják örök szülogalmra helyezni, abban a földben fogja örök álmát aludni, melyben bölcsője ringott. És midőn koporsóját az anyaföldbe bocsájuk, azzal a tohászal fordulunk a magyarok Istenéhez, hogy a harctér halottjainak porából egy egyszerű győzelem nőj-jön fel és támadjon fel egy új erenyekben és vitézségben díszes magyar haza.

Huszonöt ezer amerikai magyar jön haza.

Károlyi Mihályék tartalékosokat hoznak Amerikából.

New Yorkból ma a következő értesítést kapta a „Pál. Hir.” Károlyi Mihály gróf Amerikában rokedtársai: Héderváry Lehel, Barabás Béla és Buza Barna nemsokára hazajöhetnek végre Magyarországra. Előbb úgy volt, hogy sem ők, sem a konzulátuson jelentkezett 20-25 ezer magyar és osztrák alattvaló nem jöhet vissza.

New Yorkban ugyanis konzulátusunk kénytelen volt visszaküldeni sok derék hazánkfíát a gyárakba, mert az Egyesült Államok kormánya nem engedett oly hajót elindulni az amerikai vizekről, amely hadi dugárut, vagy csapatba állított hadkötelek alattvalóit akarva szállítani valamelyik hadakozó állam számára.

E ronelet értelmében még oly hajót se engedtek ki, amely a roneletnél több szenet vett föl, vagy fegyverrel rakodott meg, vagy általában hadihajónak volt minősíthető. Tényleg először is egy Saint Anna nevű francia hajóról szállították le a hazakészülő franciákat, azután visszatartották a Rochambeau Columbia és Minckaba nevű francia és angol hajók rezervistáit.

A franciák és angolok, de főleg az oroszok nem igen szomorkodtak emiatt, de a magyar és német

rezervisták fölkeresték küldöttségleg newyorki konzulátusunkat és a washingtoni nagykövetséget, hogy legyenek meg minden lépést, mert bármily áron haza akarnak jutni.

Végre is a szövetségi kormány egy döntött egy roneletben, hogy a tartalékosok a fölparóztatás veszőye nélkül hajóra szállhatnak, ha nem viselnek uniformist, nem visznek magukkal fegyvereket és nem toborzás folytán szánták rá magukat a tengeri utra, de magánutazként akarja mindegyikük az utat megtenni.

Mi sem természetesebb, hogy mindezen fölfeleleteknek megfeleljenek a magyar alattvalók és így az

Egyesült Államok őket föl nem tartóztatják most már. Dumba Tivadar dr washingtoni nagykövetség most Bryan államtitkárral lépéseket tett, hogy a hazaérkezők újat egész megérkezésükig biztosítsa.

Ezenkívül Malonc kikötőfőparancsnok, aki Károlyi Mihály gróf amerikai utja alkalmával a magyar-ság fölbb gyűlésén vett részt s velünk szemben való szimpátiáját kifejezésre juttatva, szintén rajta van, hogy megtalálják hamarosan szabszolu: biztonságban való hazautazás módjait. Az első hazainduló transzporttal fognak hajóra szállni Héderváry, Barabás és Buza Barna is.

Kraszniktól Lublinig.

Részletek a győzedelmes csatákból.

Egy sebesült zászlós tért haza tegnap. A Krasznik és Lublin közötti csatákban sebesült meg. Az ottani harcok lefolyását a következőképpen mondta el:

A határszéli faluban, ahol csaknem egy hétig vesztgettünk, egy napon megkaptuk a parancsot a további vonulásra. Ünneppnap volt ez számunkra. A legénység színmagyar fiukból állott, a somogyi és pozsonyi ezredekéből. Az volt a parancs, hogy az ellenséggel szemben támadtan kell fellépniük. Másfél napig mentünk Orosz-Lengyelországban és caupán három óra éjszakai pihenőt engedünk magunknak. Nyomoru-ságos, fatunyhós felvákon át haladtunk. Eszrevettük, hogy ezt az utat nem mi járjuk először. Az árkok szélén katonaruhás hullákat találtunk és agyonszurt lovakat. A porrágeit lengyel falvak bedött viskói előtt némán ültek az ellenséges asszonyok, gyerekek. Nekünk meg volt hagyva, hogy senkit se bántunk, de ha a helységek lakói közül valaki puskát emel ránk, vagy egyébként vét ellenünk, akkor védekezünk. Sajnos, csaknem mindenhol védekezniük kellett. Ugy értesültünk, hogy lengyel parasztagyűlésbe bujtatóit orosz katonák lövöldöznek ránk a falvakban, hogy védekezésre kényserítsenek bennünket és így a lengyelekben azt a hitet keltsék, hogy kegyetlenek vagyunk.

Amerre mi járunk, mindenhol nagyon sok kémet kellett eltennünk láb alól. Megesett, hogy egy cukorgyár igazgatóját, három fiát és a könyvelőjét egyszerre büntettük meg érdemük szerint.

Marsunk második napján déltájban vagy hatszáz méternyi távolságból egyszerre erős tüzelés fogadott bennünket. Hullott a gránát és a golyó. Mi bárhogyan kémelettünk is, az ellenséget nem láttuk sehol. Iszonyu golyózáporban mentünk előre. A kraszniki csata megkezdődött.

Körülnéztem bajtársaim között. A sűrűn hulló lövegek között mindenki úgy védekezett, ahogy tudott, borjújával, tölténytaszkájával. Krumpli- és káposzta-földekhez érünk és most végre megtámadhatuk az ellenséget, jobban mondva az ellenség buróhelyét. Nagyszerűen elkészített sáncok mögül lövöldöztek az oroszok. Ugy beleázták magukat a krumpli és káposzta mögé, hogy testüket teljesen elfedte a föld, a fakoronájában pedig ott dolgozott a gépfegyver. Eszredesünk sortűzet parancsolt. Egy pillanat alatt földrovetette magát a legénység és a másik pillanat olyan ágyuzást és puska-tüzelést indított meg a mi részünkről, hogy azok oda át már alig bírták a versenyt.

A mi bakainkban felbredt a harci ház, közelebről akarták látni az ellenséget. Volt közöttünk egy hadnagy, kaposvári fiú, ő rohant előre kivont karddal az ellenség felé.

— Utánam fiúk! — kiáltotta.

Körülöttünk a puskapor füstjével forró és sötét volt a levegő. Odaát a káposztaföldön megkezdődött az ádáz tusa. Odarohantam én is, de igazán nincs izazta képem arról, ami körülöttem történt.

Egymásba kapaszkodó, egymás köré fonódó embereket látam, fogcsikorgatást, hörgést, üvöltést hallottam. Én is bírokra keltem valakivel. Arcomat pálinkagőzös lehellett érte, idegen szem bámult dermedten szemembe, aztán éreztem, hogy idegen vérben ázik a kezem.

Az egész vagy tíz percig tartott. Aztán hirtelen és csalhatatlan bizton-sággal éreztük, hogy az oroszok ellentállása megtörik, kérdelő, összekulcsolt kezű embereket láttunk magunk előtt, akik életükért könyörögtek förti szavakkal:

— Kamerad . . . nicht weiter . . . wir ergeben uns . . . de grace . . . de grace . . .

Vo tak, akik visszabujtak a krumpli-föld silány bokrai közé. A magyar bakák szuronyaikkal szedték ki őket onnan. Mások leléptek magukról formaruhájukat, alóla a vászon alá-nadrágot, az egyetlen fehér ruhadarab a testükön, azt lobogtatták a béke zászlajankóni.

A Krasznik mellett támadó orosz csapatok egy kis része megfutamodott, nagy része ott maradt a csatateren, a többi megadta magát. Ott heverték előttünk a porban és kezünk után kapkodtak, hogy megcaókolhassák. Nem volt ezekben a csüggedt arcu foglyokban semmi hősiesség, semmi méltóság. Részvettem Kraszniktól Lubling mind a három diadalmas csatában és mindenhol ugyanazt tapasztaltam.

A harctérnél fenségesebb és szomorubb hely nincsen a világon. Ott hevernek egymás mellett a kidölt ellenségek és már nem gondolnak semmire, csupán Istenre. A csatateren Istenhez térnek meg az emberek. Megfigyeltem, hogy a sebesültek mind imát mormolnak. Magyar, német, orosz, tót, lengyel imákat hallottam a kraszniki véres krumpli-földeken.

Byhavanál megsebesültem. Akkor láttam, hogy milyen emberfeletti erővel dolgoznak orvosaink.

Az oroszok a harctéren hagyják sebesültjeiket, akiket szintén a mi orvosaink vesznek ápolás alá. Amikor a betegtranszporttal hazafelé szállítottak engem is, az uton hozszu sor magyar bakával találkozunk. Ezt a nótát énekelték:

Hazánk feleit rég fenyeget a muszka, Nem használ már ellene más mint

Idé gyere, komám muszka, egy szóra Hadd verünk rá a rongyos bugyo

A magyar bakák vidáman, óriási lelkesedéssel mentek Oroszország felé . . .

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek fokozottabb erővel léphetnek fel, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legjobb fertőtlenítőszer a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és cecedeti üvegekben 80 filléért minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kö-tözéseknél (sebekre és daganatokra), kéz- és aromosásra és ragályok elhárítására, nőknek altesti irrigációra stb. mindenkor ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge piperesszappan 1 százalékos lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, még osecsemőknel is; szépi, megpuhítja és ilatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Fodormentalysoform

erősen antiseptikus hatása szájviz. Szájbüzt rögtön és nyomtalanul eltünteti és a fogakat konzerválja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulizásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízbe.

Eredeti üvege 1 K 60 f.

Az összes lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogériában és abban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az Egészség és fertőtlenítés című érdekes könyvet. — Ahol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk 6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 darab szappant és 1 üveg szájvizet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára
UJPESTEN.

Legujabb
jó hír!

Kőbányai sör!

A mai naptól kezdve az ismert elsőrendű, legjobb minőségű, eredeti gyári töltésű

kőbányai világos, maláta és duplamaláta sörök

nagyban és kicsinyben szereshetők be:

Iritz Sámuel özv. cégnél.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(585)

80. fejezet.
A csárdás.

— Nagyon szeretem azt a leányt, igen kedves és csupa szív-
jószág, de a mi nyomorúságunk
megszüntetése mindenekelődik való.
Azt tesszük tehát, hogy gondozzuk,
ápoljuk, dédelgetjük, kényeztetjük,
vigyázunk minden lépésére s ha
rendben leszünk, írunk Budapestre
az édes atyjának, ez gazdag em-
ber s majd utána jön. De jól meg-
értsük egymást, Lucia! Márta
kisasszonyra úgy fogunk vigyázni,
mintha a saját testvérünk volna s
úgy fogjuk szeretni, mintha a mi
hisz B. buskánk lenne!

— Még a szellőtől is oltalmazni
fogom a kedves gyermekét, vi-
szonzá Lucia, ki tényleg meleg
rokonszenvet érzelt Márta iránt.

— En most Triestben vagyok,
folytatta Pietro s csak holnap este
jövök meg. Értetted, édesem?

— Értettem, Pietro.

— Addig itt maradok a fogadó-
ban. Este itt fekszem le és rólad
álmodom. Te légy mindig Mártá-
val. Te read hallgat, téged szeretni
látszik.

— Oh, ha olaszországi utunk-
ban annyit tudnánk szerezni, hogy
a komédiás életől végkép búcsút
vehetnénk, még a sarut is meg-
csókolnám a Márta kisasszony-
nak...

— Emlékszel ama magányos
házikóra, melyet egykor élm fe-
tettél, Pietro?

A nyomorban elvesztettük kis
Babinkát, de tapasztalatban gazda-
gottunk, sokat, nagyon sokat
tanultunk az életől. Most már én
is meg tudnám becsülni a pénzt,
dolgoznom, gazdasszony lennér,
csak... csak a komédiás ruhát
vetelném le örökre! Kérjük a
mindenható istent, hogy adja meg
nekünk azt a régen óhajtott kised
házat.

Szerelmünk ma is tiszta, ma is
olyan, mint évek előtt: munkával
és iparkodással, kölcsönös szere-
fetel, még újra boldogok lehet-
nénk.

Lucia magára hagyta férjét a
korcsmában s hazament a komé-
diás sátorba.

Jó és becsületes szívének nehe-
zére esett a hazugság, de a szük-
ség törvényét bontott nála is a
Mártának azt mondta, hogy
Pietro Triestbe ment és felkeresi
Márta édesanyját.

Márta hitte, hisz nem volt oka
az ellenkezőre.

Pietro mánsap este beállított.

— Megjöttem, mondá az élje
szólvó Márta; édesanya tényleg

Triestben volt, de az ottani pol-
gármester tanácsára Velencébe
utazott, mert Triestben mindenki
azt hiszi, hogy a kisasszony Ve-
lencében van.

— Mi is Velencébe megyünk
innen? kérde Márta gondolkozva.

— Oda megyünk, kisasszony.

— Mikor?

— Amikor parancsolja.

— Nem az igazgatótól függ?

(Polyt. köv.)

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gaz-
dasága kisebb-nagyobb

parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a
tulajdonossal, vagy meg-
bizottjával a helyszínen.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körtírgé”

Diesel motorok

álló- és fekvő szerkezetben.

Szívógáz

:: és benzinmotorok. ::

Cséplőgarnitúrák benzin- és
nyersolajlokomobillal. Benzi-
nes magánjárók.

Meglepető ujdonság!

Nyersolajmotorok

keresztfejvezetőkkel.

Gellért Ignác és Társa márnoki
iroda

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.

Saját érdekében körjeleni ajánlatot

Legmosszebbmenő jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

Egy teljesen jó karban levő

transzmisszió

„Makói Független Ujság”

nyomdájában eladó.

Rendkívüli feltűnést keltenek Pártos E. és Társa áruház

ujjonnan bevezetett áruai, eddig nem létezett olcsó árai.

Női himzett ingek	1 korona 98 fillér
Női háló kabátok	1 " 98 "
Női háló ingek	1 " 98 "
Női nadrágok schiffonból	1 " 98 "
Női nadrágok pargetből	1 " 98 "
Diszes párnák	1 " 98 "
Schiffon alsók	1 " 98 "

Bluzok, aljak, pongyolák, reform ruhák, kostümök
leány ruhák, leány és női felöltők, női kalapok,
eredeti párisi modellek.

Gyászárukban állandóan nagy választék!
Valódi szörme gallérok, muffok kizárólagos raktára

Igyon maga is
KAKUKFŰ KESERŰT!

IRACI BVEZ
KORONA

KISÖVEZ
KORONA

Készíti: Kankovszky J. céggel

**A KAKUKFŰ
GYOMORLIKÖR**

nélkülözhetetlen ital
gyomorbántalmaknál.

Kapható mindenütt.

Makón főraktár:
Sandor Zsigmond
gyógyszertárában

Makulatur-papir

kiadóhivatalunkban jutányos árban kapható.

**Zeitler Rudolf és társai gőzmalom
és jéggyár részvénytársaság Makó.**

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség szives
tudomására hozni, hogy a jéggyártást és jégkihordást
már megkezdtük és

KRISTALYTISZTA MŰJÉG

malmi irodánkban (36. telefonszám), megrendelhető.
Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi
lisztüzleteinkben kapható.

50 kilóig a jég ára 6 fillér, ezen fölül mennyiségűnél 4 fill.